

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

3. De qualitate Ordinandorum. Ubi etiam de Titulo Mensæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

ingressum Religionis cum animo perseverandi domicilium sortiti sint; proin sicut à suis Abbatibus Ordines Minores, ita ab iisdem Dimissorias ad Episcopum diocesis pro Majoribus accipere possunt. Sæcularibus tamen subditis Dimissorias dare prohibentur Prælatis Regulares, etiam exempti, ad Episcopum alienum; quia in eos non exercent jurisdictionem quasi Episcopalem, sicut in suos Regulares. Trid. S. 23. c. 10. de Ref. Si tamen hi Prælati plenissimo jure exempti forent, & obtinerent territorium temporale à jurisdictione Episcopali exemptem, his subditis sæcularibus, utpote in quos haberent jurisdictionem quasi Episcopalem, concedere Dimissorias etiam ad alienum Episcopum possent, sicut & conferre Ordines; quia Trid. lo. cit. non loquitur de Prælatis Regularibus plenissimo jure, sed tantum de simpliciter exemptis. §. ad Episcopum sue diocesis, seu in qua Monasterium situm est: nam ad alienum prohibentur Prælatis etiam suis Regularibus dare Dimissorias. Trid. lo. cit. Si tamen Prælati sint exempti, probabiliter possunt dare suis subditis Regularibus Dimissorias ad Episcopum etiam alienum; quia Trid. ibi prohibet id Prælatis exemptis solum quoad subditos sæculares ad alienum Episcopum. Suffragatur praxis teste König. 6. Regulariter; nam Dimissorias ad quemcunque Episcopum dare suis subditis Regularibus permittuntur illi, qui ex privilegio Apostolico Religiosos suos ordinari à quocunque Episcopo Catholico facere possunt, uti Societatis nostræ Superiores. Idem permittitur quibuscunque Superioribus Regularium pro casu, quo Episcopus sue diocesis diu abest, vel longo tempore Ordinationem non instituit; sed tunc exprimi in Dimissoriis debet causa absentiae, vel Ordinationum non habendarum ab Episcopo diocesano, ut habet Constit. Clem. VIII. 25. Martii 1596. apud Barb. de Off. & potest. Episc. alleg. 7. n. 18.

¹⁶ Quæres, quid adhuc notandum sit de Dimissoriis? R. sequentia. 1. Debet in iis exprimi causa rationabilis, propter quam proprius Episcopus nolit, vel nequeat ordinare dimissum, c. 1. h. t. in 6. item quos Ordines conferri ab alieno concedat; nam per hoc, quod detur potestas conferendi Ordines simpliciter, non videtur concessa potestas conferendi Sacros. arg. c. cit. 2. debet adjici commendatio seu testimonium de natalibus, ætate, moribus, ac scientia Ordinandi. Trid. S. 23. c. 8. de Ref. Exciipiunt, nisi concedens Dimissorias malit ea relinquere examini illius, qui dimissum ordinaturus est, uti communiter fit; nam etiam à proprio Episcopo jam examinatus & approbatus ab Ordinante adhuc examinari solet. 3. Nihil omnino, etiam sponte oblatum, pro ijs, vel pro Sigillo accipi potest. Trid. S. 27. c. 1. de Ref. ubi tamen Notario, qui salarium non habet, permittitur accipere decimam partem unius aurei. An Trid. quoad hunc rigorem in Germania sit receptum, nōrunt illi, qui Dimissorias petunt. 4. Semel legitime concessa non expirant morte concedentis. arg. c. 5. de Refr. in 6. quia sunt gratia absolute concessa. Suc-

cessor tamen, si nondum sunt sortitæ effectum, non prohibetur eas ex justa causa revocare.

§. 3.

De qualitate Ordinandorum. Ubi etiam de Titulo Mensæ.

Sciendum. 1. Aliquas condiciones in eo, qui Ordinandus est, requiri Jure Naturali vel Divino, sine quibus nec valida est, nec licita ipsius Ordinatio: alias verò Jure Ecclesiastico tantum, ac ita, ut sine iis valide quidem, sed non licite Ordines recipiat. Inter posteriores est etiam Titulus Mensæ, de quo

Sc. 2. Per Titulum Mensæ intelligi cautionem, 18 qua providetur Ordinando de sufficienti, eaque perpetua sustentatione, ne mendicando, vel sordidum quantum exercendo, victum quærere compellatur cum opprobrio status Ecclesiastici. Est triplex. 1. Titulus Beneficii, quando nempe Ordinandus jam habet actu beneficium, idque perpetuum (non Manuale tantum, vel Vicariam temporalem) pacifice possessum, & sufficiens ad congruam Clerici sustentationem. Trid. Sess. 27. c. 2. de Ref. Sufficit tamen probabiliter etiam perpetuum servitium alicujus Ecclesiæ vel Altaris, ad quod Ordinandus cum consensu Episcopi, vel alicujus Prælati, est ita deputatus, ut inde ali debeatur, donec aliter ipsi provideatur, ut colligit DD. ex Trid. Sess. 23. c. 16. de Ref. 2. Titulus Patrimonii; quando nimirum Ordinandus habet bona propria, ad sustentationem Clerici sufficientia, & quidem certa, immobilia, alteri non obligata titulo hypothecæ vel alio modo, actu possessa, & redditus annuos ad sustentationem sufficientes afferentia. DD. passim. Quare non sufficiunt bona possessa solum sub spe vel fictione Juris, uti se habet hereditas filii, patre adhuc vivente; nisi pater certa bona fructifera ei jam actu donet, vel saltem, quod apud Nobiles subinde toleratur, authenticis litteris promittat. Porro hujusmodi bona non debent posse ab Ordinando valide alienari, aut obligari aliis. nec debent esse census redimibiles, nisi præstetur cautio, quod in eventum redemptionis comparandus sit alius census aut res fructifera. Nec sufficit pensio à personis privatis promissa in singulos annos, usque dum provideatur Clerico, scripto tantum firmata, & sine reali cautione, seu sine re fructifera assignata, ex qua solvatur pensio; quamvis sufficiat juxta Trid. c. 2. cit. pensio talis assignata, & authenticis litteris firmata à Principe vel Communitate aliqua. Et talis promissio sustentationis, usque dum provideatur Clerico de beneficio, vel in eventum senil & inhabilitatis ad beneficium non est titulus patrimonii, sed ex consuetudine ipsi substituitur, & simpliciter vocatur Titulus Mensæ. 3. Titulus Paupertatis, videlicet pro Religiosis, aliquam Religionem approbatam professis, per can. 1. d. 70. quia tales debet alere Religio in Societate Jesu nō requiritur Professio, sed sufficiunt tria vota Religiosa, post Novitiatum emissæ, juxta concessionem Gregorii XIII in Bull. Ascendente Domino. Titulus Beneficii est proprie Titulus: reliqui duo sunt potius in vicem Tituli, & ei tantum æquiparantur.

Dico

19 Dico 1. Invalide ordinantur 1. Fœminæ, ut-
pote quas non modo Jus Ecclesiasticum repe-
lit ab Ordinibus, etiam primâ Tonfurâ tantum.
c. 8. de converf. conjug. fed etiam Divinum, ut de-
clarat nobis perpetua praxis Ecclesiæ, & ipſius
Chriſti, imò Scriptura S. uti Gen. 3. sub viri po-
teſtate eris, & ipſe dominabitur tui. Et 1. Cor. 14.
mulieres in Eccleſia taceant; non enim permittitur
ei loqui; nam per Ordines conſtituitur aliquis
in eminente ſuper alios fideles gradu, acquirit
aliquam ſuperioritatem, & poteſtatem docen-
di, miniſtrandi Sacramenta &c. Ad fœminas
reducuntur Hermaphroditi, in quibus reperitur
utroque ſexu, ſi nempe prævaleat ſexu fœ-
mineus; & probabiliter etiam, ſi prævaleat
puer; quod tamen poſterius rariffimè ajunt
contingere. Si prævaleat ſexu virilis, ſolo Ju-
re Eccleſiaſtico repelluntur tanquam monſtroſi
& irregulares propter indecentiam. arg. can. 1.
d. 36. 2. Non baptizati baptiſmo fluminis. c. 1.
de Preſby. non baptizato; quia baptiſmus eſt ja-
nuæ & fundamentum reliquorum Sacramento-
rum, quod, quamvis in c. 3. eod. proponatur
ut probabile tantum, à Conc. Florent. tamen
nunc definitum eſt. 3. poſitivè invitus, & diſ-
ſentiens ſuæ Ordinationi. c. 3. §. iterum queritur.
de baptiſmo, idque patet ex perpetua Traditione
Eccleſiæ; qui verò ſolum adigitur metu gra-
vi ac injuſto, cum adhuc ſimpliciter retineat
libertatem, & velit, validè ordinatur. per c.
cit. & probabiliter ad caſtatem quoque ſuo
Ordini annexam obligatur, niſi poſtea per diſ-
penſationem, quam facile impetrabit, ſe libe-
ret. Infans tamen, uti & perpetuò amens, or-
dinatur validè; quamvis adultus, ſi nunquam
ordinari voluit, uti & amens, qui priùs habuit
uſum rationis, nec eo tempore conſenſit in ſuſ-
ceptionem Ordinum, invalidè ordinetur. Ra-
tio diſparitatis eſt; quia non deſet, ut illis, qui
poſſunt, vel potuerunt conſentire, ac velle gra-
tiam Sacramentalem, nunquam tamen con-
ſenſerunt, vel etiam poſitivè diſſentiunt, Chri-
ſtus obtrudat eam: quod abſurdum non repe-
ritur in infantibus & perpetuò amentibus.

20 Oppones. In epiſt. ad Rom. 16. legimus, Phœ-
ben fœminam fuiſſe in miniſterio Eccleſiæ in
Cenchris. In Jure autem Canonico ſit ſæpe
mentio Diaconiſſarum, Preſbyterarum, imò
& Episcoparum. can. 18. 19. d. 32. & alibi: ergo
fœminæ ſunt capaces Ordinum. R. Id non in-
telligendum eſt de miniſterio Altaris, quod ex-
ercetur vi alicujus Ordinis, ſed de ſervitiis u-
trique ſexui Chriſtianorum communibus, cer-
tam curam & mundiciam requirentibus &c. ad
cujusmodi officia per deſtinationem ſimpli-
cem, vel etiam benedictionem, deputabantur
fœminæ, voto caſtitalis obſtrictæ; qualia erant
inſtruere catechumenas, aſſiſtere fœminarum
baptiſmis, curam habere ſupelleſtilis lineæ ſa-
cerd. &c. Unde etiam improprie dicebantur
Diaconiſſæ. Sub alia ratione vocabantur Dia-
coniſſæ, Preſbyteræ, Episcopæ, Monialium Præpoſi-
tæ, item conjuges eorum, qui cum illarum con-
ſenſu facti ſunt Diaconi, Preſbyteri, Episco-
pi, ita ut tam illæ, quam iſti, vixerint poſtea
continentes. Cœterum fœminæ à Miniſterio

altaris ita fuerunt ſemper excluſæ, ut ne qui-
dem ſacra vaſa contingere, intra cancellos
conſiſtere, aut miniſtrare preſbytero ſacrifi-
canti ipſis liceret. can. 26. d. 23. c. 1. de cohabit.
Cler. & mul.

Dico 2. Illicite ordinantur, qui ordinantur, 21
contra prohibitionem Eccleſiæ. Cujusmodi
ſunt. 1. qui ante ſuſceptum Confirmationis
Sacramentum, aut de quibus probabilis con-
jectura non eſt, quod habeant intentionem
Deo ſerviendi in ſtatu Clericali, inſtituantur pri-
mâ Tonfurâ. Trid. S. 23. c. 4. de Ref. probabile
tamen eſt, ſolum venialiter peccari per deſe-
ctum cujuſlibet conditionis ex iſtis. 2. qui E-
piſcopo ordinanti non ſunt ſubjecti, ſecundum
dicta. 3. Neophyti (ſeu recens converſi ex
Paganismo vel Judaismo) can. 9. d. 61. niſi jux-
ta prudens Episcopii arbitrium in fide Chriſtiana
ſufficienter inſtructi conſtantiam ſuam ſacris
probaverint. 4. uxorati, niſi cum conſenſu
uxoris velint ingredi Religionem, vel ad Or-
dines Sacros promoveri. c. fin. h. t. in 6. quo ca-
ſu & uxor Religionem ingredi debet, vel ſal-
tem, ſi non ſit ſuſpecta ætatis, vovere caſtita-
tem in ſæculo. c. 4. 5. 6. 8. de converf. conjug. 5.
perpetuò amentes. can. 17. cauſ. 6. q. 1. item
quibus uſus rationis rediit. per can. cit. cum
poſteriores non careant periculo relabendi in
amentiam. 6. infames propter crimen, infa-
miâ Juris, aut facti. can. cit. c. 4. §. fin. h. t. h. e.
ſi crimen ſit vel notorium in ſe, quod parit in-
famiam facti; vel per ſententiam Judicis; vel
per propriam criminis confeſſionem in Judi-
cio; vel ſi crimen tale ſit, cui à Jure annexa eſt
infamia; hujusmodi enim parit infamiam Juris
etiam ſine ſententia, ſi notorium ſit ita, ut nul-
la excuſatione vel tergiverſatione colorari vel
celari poſſit: ſi verò crimen, cui aliàs eſt anne-
xa, vel pediffequa infamia, notorium non ſit
vel notorietate facti, vel notorietate Juris, non
impedit à ſuſceptione Ordinum. c. 4. §. fin. cit.
ſi tamen per pœnitentiam priùs illud deletum
fuerit in conſcientia; nam Jure Divino illicita
eſt ſuſceptio cujuſcunque Sacramenti vivo-
rum, quale eſt etiam Ordo, in ſtatu peccati
mortalis. Crimina autem, quæ inducunt de
Jure infamiam, ſunt furtum, ſacrilegium, uſura
manifeſta, rapina, inceſtus, adulterium, raptus,
maleficium, veneficium, homicidium, pugna
in duello, crimen læſe Majeſtatis, ſchiſma, hæ-
reſis, apoſtaſia, crimina capitalia, & ea omnia,
quibus vel Leges Eccleſiaſticæ vel Civiles in-
famiam ſtatuunt. can. 2. §. 17. cauſ. 6. q. 1. cit.
Vid. tit. de Pœnis in lib. V. 7. aliqua cenſurâ li-
gati. c. 1. h. t. in 6. c. 32. de ſent. Excomm.

8. Legitima ætate deſtituti. can. 2. 3. d. 77. 22
Clem. 3. de et. & qual. Sed hodie attenditur
Trid. S. 23. c. 12. de Ref. ubi ad Ordinem Sub-
diaconatûs vigefimum ſecundum, ad
Diaconatûs vigefimum tertium, & ad Preſby-
teratûs vigefimum quintum ætatis annum re-
quirat: qui tamen omnes ſufficiunt, modò in-
choati ſint vel per momentum, ut explicat
praxis & ſenſus communis DD. Ad Episcopatu-
m, quia Trid. de Jure Antiquo nihil innova-
vit, requiritur annus trigefimus completus.

Circa Primam Tonsuram & quatuor Minores pariter nihil determinavit, requirit tamen c. 4. satis aperte annos discretionis, & juxta c. fin. h. t. in 6. debet suscipiens eos, egressus esse infantiam, adeoque septenniū major. Aliqui putant, antequam vel decimum ætatis annum raro adesse annos discretionis pro Minoribus Ordinibus suscipiendis: alii pro Acolytatu exigunt duodecimum: alii meo judicio melius relinquunt arbitrio Ordinantis. Qui dubitat positivè, num habeat legitimam ætatem, requisitam ad Ordinem, quem vult suscipere, & rationem probabilem habet, quod adeptus sit, suscipit licitè; non verò, qui dubitat negativè, in neutram partem habens rationem probabilem; quia prohibitio est in possessione, & certa, adeptio autem ætatis dubia: certum autem prævaler dubio.

23 9. Debita scientiæ carentes. Nam Trid. Sess. 23. c. 4. 11. 13. § 14. pro prima Tonsura exigit, ut quis noverit rudimenta fidei, item legere & scribere: pro Minoribus, ut quis intelligat linguam Latinam: pro Subdiaconatu & Diaconatu, ut sciant illa, quæ ad officium ipsorum, & Ordinem exercendum necessaria sunt; putant tamen multi, licitè ordinari posse, qui necdum scit modum recitandi Breviarium, cum possit recitare cum socio perito: pro Presbyteratu, ut Ordinandus prævio examine idoneus comprobetur cum ad docendum populum scitu necessaria ad salutem, tum ad Sacramenta administranda: nondum tamen requiritur præcisè pro Sacerdotio ea scientia, quæ necessaria est Confessario, quia ad hoc Sacramentum administrandum opus est speciali *Approbatione* Episcopi post prævium examen, nisi aliunde constet de illius idoneitate, pro *cura animarum*. Trid. c. 15.

24 10. Competenti morum probitate destituti. Nam Trid. S. 23. c. 5. 13. 14. cit. pro ordinandis Minoribus exigit bonum testimonium Parochi, vel Magistri Scholæ: ubi educantur, de vita eorum & moribus: pro Subdiaconis & Diaconis præter bonum testimonium, ut sint in Minoribus Ordinibus jam probati, & confidant de se, quod Deo adjuvante continentiam servare possint: pro Presbyteris præter bonum testimonium, ut sint viri in Ministeriis Sacris jam piè fideliterque versati, eaque pietate & castis moribus conspicui, ut præclarum bonorum operum exemplum & vitæ monita alii ab ipsis expectare possint. Ratio est clara, quia Clerici, præsertim Sacerdotes, sunt Legati Dei, Vicarii Christi, Pastores gregis, & Duces populi: sed hæc status sublimitas utique exigit insignem vitæ morumque integritatem, ac omnigenæ virtutis ornatum; alias enim non modò se ipsos perdunt, sed & alios perversò suò exemplo in exitium trahunt.

25 11. Denique Irregularitate quacunque impediti, quas omnes memoriæ causâ aliqui his versibus comprehensas exprimunt:

Infirmus: demens: vitiat: foemina: servus:
Infamis: novus: ignoras: Baptismate peccans,
Ordinè: occidens: mutilans. bigamisque:
nothisque:

Hæresis: obstrictus: pauper: puer exulat aris.
De multis in hoc titulo egimus, uti de *demente*: *foemina* (vel potius hermaphrodito; nam foemina Jure Divino Ordinum est incapax) *infamis* (quod etiam *pauper*, si est persona vilis, referri potest) & *criminoso*: de *Novo* (seu Neophyto) *ignorante*: *puero*. De reliquis agemus tum in hoc libro I. tum in V. scilicet de *Infirmis*, & *Vitiato* ad titulum 20. de Corpore vitiatis: de *Servo* ad tit. 18. de servis non Ordinandis: de *Bigamo* ad tit. 21. de bigamis non Ordinandis: de *Notho* seu illegitimè nato, ad tit. de Filiis Presbyt. de *Obstricto* ad tit. 19. de obligatis ad ratiocinia. In lib. V. autem de *peccante in Baptismate* ad tit. 9. de Apostatis & reiterantibus Baptisma: de *peccante in Ordine* ad tit. 17. de Clerico excomm. &c. ministrante, & ad tit. 18. de Clerico non Ordinato ministrante: de *occidente*, & *mutilante* ad tit. 12. de Homicidio voluntario: demum de *Hæresi* ad tit. 7. de Hæreticis.

Dico 3. Ad Subdiaconatum, vel alium Ordinem Sacrum, nullus promovetur licitè sine Titulo Menfæ. Trid. S. 21. c. 2. de Ref. Poena Episcopi aliquem Ordinantis sine Titulo Menfæ est obligatio cum alendi (nisi Ordinatus de sua vel paterna hereditate subsidium vitæ habeat) usque dum ei provideat de Beneficio. c. 2. 4. § 16. de Preb. transique hoc onus tantum reale ad successores Ordinantis. per c. 16. cit. Si verò Episcopus careret omni culpa, etiam hæc obligatio cessaret in ipso, & transfret ad Vicarium Generalem, vel alium, qui culpabiliter admisit, vel per fraudem intrusit destitutum Titulo: tenebitur tamen Ordinans in horum defectum; cum hæc obligatio imposita sit non tam in poenam, quam in honorem Status Clericalis, ne cum hujus dedecore Ordinatus debeat mendicare, vel sordidum quæstum facere. Trid. lo. cit. Is verò, qui dolosè se intrusit sine Titulo, incurrit suspensionem. can. 1. 2. d. 70. quam poenam sustulit quidem c. 16. cit. sed Trid. rursus probabilis innovavit, quia in fine addit: *Antiquorum Canonum penas super his innovando*.

§. 4.

De Temporibus Ordinationum. Ubi etiam de Interstitiis.

Sciendum, non solum certa tempora & dies pro collatione Ordinum designatos esse à Jure, sed etiam certa temporum intervalla, seu *interstitia*, ut vocant, quæ intercedere debent inter Ordinem inferiorem susceptum, & superiorem conferendum: siquidem Ordines *gradatim* conferri debent (non per saltum) incipiendo ab inferioribus, nempe à prima Tonsura, & 4 Minoribus, tum progrediendo ad Subdiaconatum, Diaconatum, & Presbyteratum. c. un. de Clerico per saltum promot. Ordo tamen superior, quem quis nondum initiatus inferior suscipit, valet, excepto probabilis Episcopatu, qui essentialiter præsupponit Sacerdotium prius collatum. Inferior autem Ordo, qui fuit prætermisus, debet postea suppleri, si rescizatur omisio. c. un. cit.

Dico